

International Inner Wheel

Rapport från Gerda Beck – IIW :s FN representant, Wien mars 2025

Riskfylld läkemedelsanvändning hos äldre: kärnproblemet vid medicinering av flera läkemedel samtidigt

Arrangerat av NGO-kommittén för äldrefrågor vid Förenta Nationerna i Wien

Introduktion

Att ta flera läkemedel samtidigt – så kallad polyfarmaci – blir allt vanligare bland äldre. När vi blir äldre får vi oftare flera olika sjukdomar vilket kan leda till att vi behöver många olika mediciner. Men att använda många läkemedel på en gång kan vara farligt. Det ökar risken för biverkningar, att mediciner påverkar varandra på ett dåligt sätt och att man mår sämre i kroppen. Ibland kan det till och med leda till att en förtida död.

Personer över 65 år, särskilt de som bor på äldreboenden, löper särskilt hög risk. Därför är det mycket viktigt att regelbundet gå igenom patienternas läkemedelslistor för att minska antalet sjukhusbesök och akuta vårdtillfällen. Men även anhöriga spelar en viktig roll. Genom att vara uppmärksamma kan de hjälpa till att undvika onödiga kostnader och bidra till att vårdsystemet fungerar bättre.

Ett exempel: I Tyskland tar cirka 42 % av personer över 65 år fem eller fler receptbelagda läkemedel varje dag enligt den tyska apoteksföreningen (2024). Skador orsakade av felaktig läkemedelsanvändning som hade kunnat undvikas är vanliga. Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) drabbas 1 av 20 patienter, alltså 5 %.

Det uppskattas att man skulle kunna spara totalt 18 miljarder amerikanska dollar världen över om polyfarmaci hanterades på rätt sätt.

Att öka medvetenheten om problemet med polyfarmaci var huvudsyftet med detta evenemang. Experter diskuterade olika strategier för att minska riskerna och föreslog följande:

Åtgärder för att begränsa risker:

- **Läkemedelsgenomgång och nedtrappning:**
Regelbunden översyn av patientens mediciner för att ta bort onödiga eller skadliga läkemedel.
- Användning av "Beers och STOPP/START-kriterier": en förteckning med vägledning för att hitta läkemedel som bör användas med försiktighet hos äldre
- Personlig läkemedelsbehandling: justera doser och välja säkrare alternativ utifrån patientens individuella behov

- Patientutbildning och uppföljning: uppmuntra till att följa ordinationer och regelbundna kontroller för att upptäcka tidiga tecken på biverkningar.

Slutsats

Utmaningen med riskfylld läkemedelsanvändning i hög ålder är försiktighet vid förskrivning av medicin, noga uppföljning och vård som sätts efter patientens behov.

Genom att använda beprövade metoder för att hantera polyfarmaci kan man förbättra livskvaliteten och minska onödiga läkemedelsrelaterade problem hos äldre.